

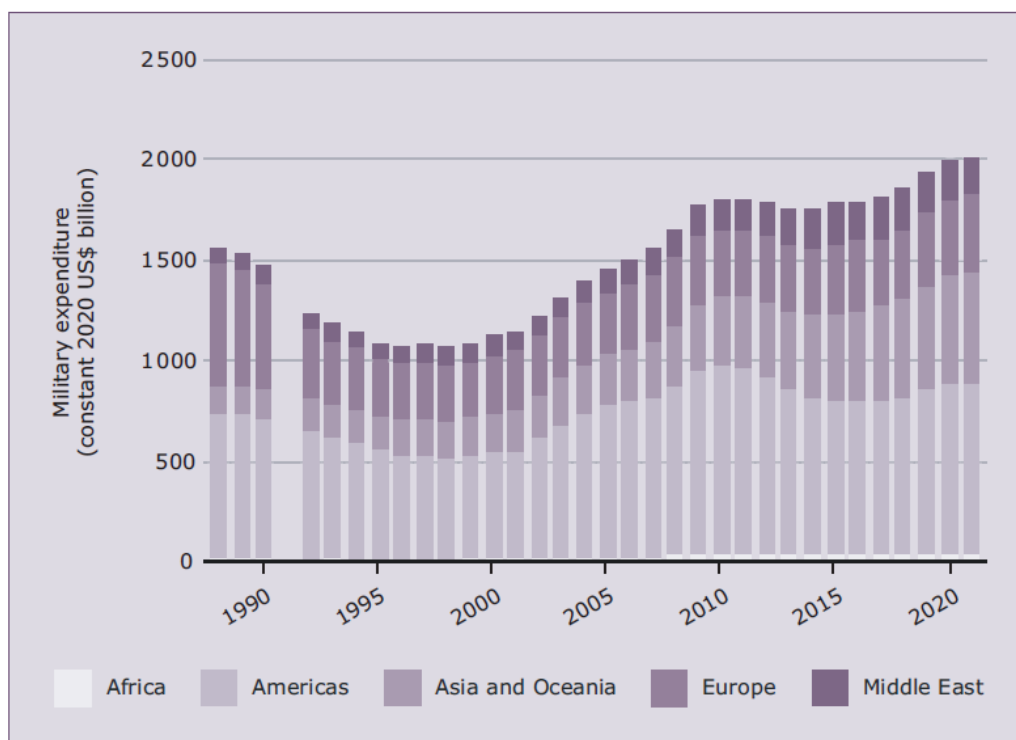
MIGRÁCIÓS SZEMLE

Fegyverkezik a világ – rekordot döntött a védelmi kiadások mértéke 2021-ben

A Stockholm International Peace Research Institute (SIPRI) friss elemzése szerint a történelem során még soha nem költöttek annyit a világ országai védelmi kiadásokra, mint 2021-ben. A stockholmi székhelyű nemzetközi intézet adatai alapján elmondható, hogy mintegy 2 113 milliárd dollárt fordítottak fegyverzetbeszerzésre, fenntartásra, valamint katonai célú technológiai kutatásra és fejlesztésre. A legtöbbet az Egyesült Államok, Kína, India, az Egyesült Királyság és Oroszország költötte.

Forrás: [SIPRI: Trends in World Military Expenditure, 2021](#)

A fegyveres konfliktusok, katonai kiadások, fegyverkereskedelem, valamint a leszerelés és fegyverzetellenőrzés témaköreivel foglalkozó Stockholm International Peace Research Institute áprilisban megjelent elemzése szerint a pandémia ellenére tovább folytatódik az a trend, miszerint a kormányok egyre több forrást allokálnak katonai célú kiadásokra: a 2021-es globális kiadások 0,7%-kal voltak magasabbak, mint a 2020-as és 12%-kal, mint a 2012-es adatok. Ez azt jelenti, hogy a COVID-19 világjárvány gazdasági hatásai nem állították meg a katonai kiadások 2015 óta megfigyelhető folyamatos emelkedő tendenciáját (1. ábra).

1. ábra A világ katonai kiadásai régiók szerint, 1988-2021

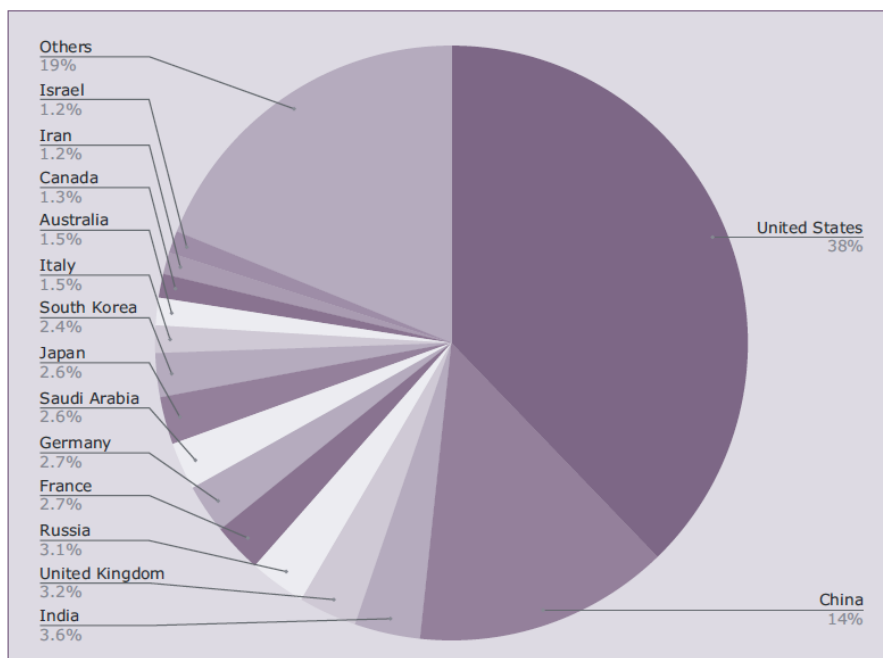
A legelkötelezettebbek

A SIPRI adatai szerint a 15 legtöbbet költő ország összkiadásai elérik az 1 717 milliárd dollárt, ami a globális katonai kiadások 81%-át teszi ki. Az Egyesült Államok (a világ katonai kiadásainak 38%-a) és Kína (14%) továbbra is messze a két legnagyobb beruházó a védelmi kiadások terén. Volt azonban néhány figyelemre méltó változás a top 15-ös rangsorban a 2020-as és 2021-es adatok között: az Egyesült Királyság és Franciaország egy-egy helyet lépett előre, így 2021-ben a negyedik, illetve a hatodik legnagyobb védelmi költségvetéssel rendelkeztek. Szaúd-Arábia 2021-es katonai kiadásainak 17%-os csökkenése után a nyolcadik helyre esett vissza – 2020-ban negyedik volt. Irán 11%-kal növelte védelmi kiadásait 2021-ben, emiatt 20 év után újra felkerült a top 15-ös rangsorra (2. ábra).

Az Egyesült Államok katonai kiadásai 2021-ben összesen 801 milliárd dollárt tettek ki. Az ország továbbra is jelentős beruházásokat eszközöl a K+F-be (a beszerzési finanszírozás csökkentésével párhuzamosan), ami arra utal, hogy jelenleg az új technológiák fejlesztését helyezi előtérbe a régi rendszerekre fordított nagyszabású kiadásokkal szemben. A nukleáris vonatkozású kiadások nőttek a leginkább, ami az Egyesült Államok nukleáris arzenáljának tervezett megújítását és korszerűsítését tükrözi. A 2021-es év egyben a közel két évtizedes afganisztáni nemzetközi katonai jelenlét végét is jelentette. Az Egyesült Államok 2001 és 2021 között közel 85 milliárd dollárt fektetett az afgán nemzeti biztonsági erők megerősítésébe. Kína, a világ második legtöbbet költő országa 2021-ben a becslések szerint (a kínai védelmi kiadások nem nyilvánosak) mintegy 293 milliárd dollárt fordított biztonságára, ami 4,7%-os növekedést jelent 2020-hoz és 72%-os növekedést 2012-höz képest. Kína katonai kiadásai 27 egymást követő éve nőnek, ami a SIPRI katonai kiadási adatbázisában szereplő országok közül a leghosszabb megszakítás nélküli növekedési sorozat. India katonai célú költései 2021-ben 76,6 milliárd dollárra rúgtak, ezzel a harmadik helyre került a ranglistán. A kiadásai 2020-hoz képest 0,9%-kal, 2012-höz képest pedig 33%-kal nőttek. A Kínával és Pakisztánnal fennálló feszültségek és határviták miatt – amelyek időnként összecsapásokba torkollnak – India prioritásként kezeli fegyveres erőinek modernizálását és az önállóságot a fegyvergyártásban. A hazai fegyveripar megerősítése érdekében a 2021-es indiai katonai költségvetésben a tőkekiadások 64%-át hazai gyártású fegyverek beszerzésére irányították elő. A többi országra vonatkozó adat megismerése érdekében érdemes a 2. és a 3. ábrákat alaposan megvizsgálni. Az előbbi a 40 legmagasabb katonai kiadással rendelkező ország jellemzőit és kiadásaik trendszerű változását mutatja be, míg az utóbbi a 15 legtöbbet védelemre fordító ország részesedését mutatja a világ katonai kiadásaiból 2021 kapcsán.

Rank		Country	Spending (\$ b.), 2021	Change (%)		Spending as a share of GDP (%) ^b		World share (%), 2021
2021	2020 ^a			2020–21	2012–21	2021	2012	
1	1	United States	801	-1.4	-6.1	3.5	4.5	38
2	2	China	[293]	4.7	72	[1.7]	[1.7]	[14]
3	3	India	76.6	0.9	33	2.7	2.6	3.6
4	6	United Kingdom	68.4	3.0	3.7	2.2	2.4	3.2
5	5	Russia	65.9	2.9	11	4.1	3.7	3.1
Subtotal top 5			1 305	62
6	8	France	56.6	1.5	13	1.9	1.9	2.7
7	7	Germany	56.0	-1.4	24	1.3	1.2	2.7
8	4	Saudi Arabia	[55.6]	-17	-15	[6.6]	[7.7]	[2.6]
9	9	Japan	54.1	7.3	18	1.1	1.0	2.6
10	10	South Korea	50.2	4.7	43	2.8	2.5	2.4
Subtotal top 10			1 578	75
11	11	Italy	32.0	4.6	9.8	1.5	1.4	1.5
12	12	Australia	31.8	4.0	42	2.0	1.7	1.5
13	13	Canada	26.4	3.1	40	1.3	1.1	1.3
14	18	Iran	24.6	11	-17	2.3	2.8	1.2
15	14	Israel	24.3	3.1	35	5.2	5.6	1.2
Subtotal top 15			1 717	81
16	17	Spain	19.5	5.6	5.2	1.4	1.4	0.9
17	15	Brazil	19.2	-4.3	-5.3	1.2	1.4	0.9
18	16	Turkey	15.5	-4.4	63	2.1	2.0	0.7
19	20	Netherlands	13.8	-0.5	26	1.4	1.2	0.7
20	19	Poland	13.7	-5.2	58	2.1	1.8	0.6
21	21	Taiwan	13.0	1.4	7.9	1.7	2.1	0.6
22	..	Qatar	11.6	4.8	..	0.5
23	22	Pakistan	11.3	-0.7	47	3.8	3.5	0.5
24	23	Singapore	11.1	7.1	24	3.0	3.1	0.5
25	25	Colombia	10.2	4.7	30	3.4	3.2	0.5
26	24	Algeria	9.1	-6.1	16	5.6	4.5	0.4
27	30	Kuwait	9.0	25	34	6.7	3.4	0.4
28	27	Mexico	8.7	-3.4	63	0.7	0.5	0.4
29	26	Indonesia	8.3	-15	35	0.7	0.7	0.4
30	28	Norway	8.3	0.8	39	1.8	1.4	0.4
31	37	Greece	8.1	46	54	3.9	2.4	0.4
32	32	Sweden	7.9	14	46	1.3	1.1	0.4
33	29	Thailand	6.6	-8.5	16	1.3	1.4	0.3
34	36	Belgium	6.3	9.2	17	1.1	1.0	0.3
35	38	Chile	6.2	8.6	34	2.0	2.0	0.3
36	34	Ukraine	[5.9]	-8.5	142	[3.2]	[1.6]	[0.3]
37	45	Finland	5.9	36	50	2.0	1.5	0.3
38	33	Oman	[5.8]	-9.6	-43	[7.3]	[12]	[0.3]
39	31	Switzerland	5.7	-13	22	0.7	0.7	0.3
40	39	Romania ^c	5.6	3.1	161	2.0	1.2	0.3
Subtotal top 40			1 963	93
World			2 113	0.7	12	2.2	2.3	100

2. ábra A 40 legmagasabb katonai kiadással rendelkező ország 2021-ben

3. ábra A 15 legtöbbet védelemre fordító ország részesedése a világ katonai kiadásaiból 2021-ben

Regionális trendek

Az amerikai kontinens (42%), Ázsia és Óceánia (28%), valamint Európa (20%) együttesen a világ katonai kiadásainak mintegy 90%-át tették ki 2021-ben. A Közel-Kelet a becslések szerint az összes kiadás 8,8%-át adta, míg a legkisebb részarányt Afrika képviselte 1,9%-kal. Az afrikai katonai kiadások 2021-ben 1,2%-kal mintegy 39,7 milliárd dollárra nőttek. A térségre vonatkozó összeg majdnem egyenlően oszlik meg Észak-Afrika (49%) és a szubszaharai Afrika (51%) között. A 2012-21-es évtizedben az afrikai katonai kiadások három különböző tendenciát követtek: először 2012 és 2014 között folyamatosan emelkedtek a számok, majd 2018-ig négy évig csökkenést lehetett tapasztalni, 2021-ig három pedig egymást követő évben növekedés következett be, ami összességében 2,5%-os bővülést jelentett. Észak-Afrikában Algéria és Marokkó, míg a szubszaharai térségben Nigéria, Kenya, Uganda és Angola költ a legtöbbet katonai beszerzésekre. Az amerikai kontinensen az észak-amerikai országok (azaz az Egyesült Államok és Kanada) a 883 milliárd dollárra tehető teljes regionális kiadás 94%-át adták, őket követte Dél-Amerika (5,1%), valamint Közép-Amerika és a Karib-térség (1,2%). Ázsia és Óceánia katonai kiadásai 2021-ben 586 milliárd dollárt tettek ki. A régió kiadásai 3,5%-kal magasabbak, mint 2020-ban, folytatva a legalább 1989 óta tartó töretlenül emelkedő tendenciát. A 2021-es növekedés elsősorban a kínai és indiai katonai kiadások emelkedésének köszönhető. A két ország együttesen a régió összes katonai kiadásának 63%-át adta 2021-ben. Az európai katonai összkidadások 2021-ben 418 milliárd dollárra rúgtak, ami 3%-kal magasabb, mint 2020-ban és 19%-kal magasabb, mint 2012-ben. Európa kapcsán két országot érdemes kiemelni: Németországot és Ukrajnát. Németország – az Egyesült Királyság és Franciaország után a harmadik legnagyobb védelmi költségvetéssel

rendelkező ország – 2021-ben 56 milliárd dollárt fordított védelmi kiadásokra, ami a GDP 1,3%-ának felelt meg. Katonai kiadásai így 2020-hoz képest 1,4%-kal alacsonyabbak voltak. Az új német kormány 2021. decemberi megalakulása után jelezte, hogy Németország GDP-jének 3%-át diplomáciára, fejlesztésre és védelemre fordítja. Az ukrainai orosz invázió fényében 2022 februárjában a kormány bejelentette, hogy a következő években tovább kívánja növelni a katonai kiadásokat, ami egy 100 milliárd EUR-os csomagot jelent. Olaf Scholz kancellár szerint erre azért volt szükség, mert „Ukrajna megtámadásával Putyin elnök nem csupán egy országot akar eltiúntetni a világ térképéről, hanem az európai biztonsági struktúrát rombolja le”. Scholz azt is kijelentette, hogy Németország a korábbi politikájával ellentétben fegyvereket fog szállítani az ukrán hadseregnek, a saját haderejének ütőképességét pedig beruházásokkal és fegyverkezési projektekkel fogja növelni.¹ Nem világos azonban, hogy ez a mostani ígélet hogyan befolyásolja Németország korábbi kötelezettségvállalásait a diplomáciai és fejlesztési kiadások vonatkozásában.

Ukrajna katonai kiadásai meredeken emelkedtek, miután Oroszország 2014-ben annektálta a Krímet. A kiadások 2014 és 2021 között 72%-kal nőttek, 2012 óta pedig 142 %-kal emelkedtek. Ez a növekvő tendencia 2021-ben megszakadt, amikor Ukrajna katonai kiadásai 5,9 milliárd dollárra estek vissza (8,5%-os csökkenés). A Közel-Kelet katonai kiadásai 2021-ben a becslések szerint 186 milliárd dollárt tettek ki: 2020-hoz képest 3,3%-kal kevesebb, de 2012-höz képest 5,6%-kal többet. A GDP-arányosan 10 legtöbbet katonai célokra költő ország közül hat a Közel-Keleten található: Omán, amely GDP-jének 7,3%-át költötte védelemre (a legmagasabb a világon), Kuvait (6,7%), Szaúd-Arábia (6,6%), Izrael (5,2%), Jordánia (5%) és Katar (4,8%).

Összegzés

A kormányzati források elosztása különösen fontos kérdéssé vált a COVID-19 világjárvány idején. Az országoknak kritikus döntésekkel kellett szembenéznük a különböző típusú kiadások, például a gazdaságélénkítő csomagok, az egészségügyi kiadások és a katonai beszerzések rangsorolását illetően. Ennek ellenére a katonai célú beruházások, fegyvervásárlások, kutatási és fejlesztési programok töretlen támogatást élveztek 2021-ben is. Ennek fényében a jelen és a jövő egyik meghatározó kérdése az, hogy a beszerzett eszközöket és a megszerzett tudást mire használják majd a mindenkori kormányzatok, s ezek hogyan hatnak majd a migrációs trendek alakulására.

A szemlézett publikáció nem feltétlenül tükrözi a Migrációkutató Intézet munkatársainak álláspontját.

¹ DW 2022.

Felhasznált forrás:

DW (2022): *Germany commits €100 billion to defense spending*. 2022.02.27. Forrás:
<https://www.dw.com/en/germany-commits-100-billion-to-defense-spending/a-60933724>
(Megtekintve: 2022.05.13.)